

הדרך אל ארץ-ישראל השלמה מול הדרך אל ארץ-ישראל של שלום

"יונים כרותות לשון מול ניצים המצויידים ברמקולים..."

מאפשרת לנמק גישה רחבה, ולהתווכח עם שולליה, משמיציה ומסלפיה. מול עשר הדקות שלנו עומדות, בדרך-כלל, שלוש, ארבע ושש שעות של נאומים מנוגדים. בשבוע האחרון של הכנסת היתה לנו האפשרות לצאת ממיטת-סדום זו, ולשאת נאום מפורט יותר, בדיון שנועד רשמית לנמק את ההסתייגויות לכל משרדי הממשלה. השתמשנו בהזדמנות זו כדי לסכם את עמדתנו ולערוך את החשבון עם מתנגדיה בממשלה ומחוצה לה:

בכנס הראשון של הכנסת השביעית, שנסתיים השבוע, הפכה סיעתנו הקטנה סופית לאופוזיציה העיקרית — ולמעשה היחידה המעמידה מול גישת הרוב גישה אלטרנטיבית ברורה, עקבית ושלמה. עובדה זו בלטה כימעט בכל יום בהווי הכנסת, ואיש אינו מתכחש לה עוד.

בדרך-כלל מתבטאת גישתנו בנאומים בני עשר דקות — מיטת-סדום שאינה

לפרוק את הממשלה!

אך מאז פרשת בורגיבה עברו שנים רבות, ואנו רואים היום בעליל, שבורגיבה נשאר נאמן לדברים שאמר אז. עד עצם היום הזה הוא מכריז על אמנתו שהפתרון הוא בהידברות ישירה למען השלום בין ישראל והעם הסלסיטי, כלי התערבות מדינת-ערב האחרות. ואם יכלו לבוא או ולומר, כי בורגיבה הנוראי המפלצתי, טומן מלכודת איומה — מי יעז לחזור על כך היום, אחרי כל השנים האלה, כאשר רואים את הדברים בפרספקטיבה ויוודעים מה אומר בורגיבה מאז?

שלושה שבועות אחרי נאומי של בורגיבה, כאשר נשאלה הגברת מאיר מה היא חושבת על יוזמת השלום של בורגיבה, השיבה שרת החוץ של ישראל, "לא קראתי את הנאום הזה" — שלושה שבועות אחרי הנאום.

לנו אין כל ספק, שאם תינתן לציבור האפשרות להכריע בבירור, יכריע הרוב, ואולי הרוב הגדול, בעד שלום עם בטחון ובלי סיפוח, בעד הידברות בכל הדרכים הניגודיות והבלתי-שיגרתיות, בעד הפסקת ההרג, ובעד דרך קיום ישראלי-פלסטיני בארץ הזאת.

גולדה: שינאה בלי הבנה

הסתייגנו מתקציב משרד ראש-הממשלה, אך מוכן מאלינו, שקודם כל אנו מסתייגים מהנהגתה של ראש-הממשלה עצמה.

הגברת גולדה מאיר היא פוליטיקאית גדולה, אך מדינאית קטנה.

היא הוכיחה את עצמה כמנהיגה של מפלגה, ולראיה — היא הפכה אריות לתוכים, אך היא לא הוכיחה את עצמה כמנהיגה של עם.

היא פולמוסאית מחוננת, במיוחד כאשר היא מתווכחת עם הרעות שהיא עצמה שמה בפי יריביה. אך אין היא מסוגלת, לא לשמוע, לא לברר ולא לבחון דעות של הזולת.

יש לה אומץ-לב. אין לה רוח-בלב. יש לה כושר נדיר של שינאה, כפי שאמר עליה חברי הכנסת בן-גוריון, אך אין לה כושר הבנה.

אישיות כזאת טובה למלחמה בנוסח מצדה. היא אינה טובה לממשלה, שמישימתה העליונה היא להשיג שלום. להטיל על הגברת מאיר להשיג שלום, זה

אורי אבנרי: אין בכוחו של הסתייגויות למצות את מלוא עוצמת בקורתנו על ממשלה זו, ממשלה המסכנת — כך אנו מאמינים בלב חרד — את עצם עתידנו הלאומי. בשבת האחרונה, שעה קלה אחרי שחברי תנועתנו טעמו את נחת ורועה של המשטרה, בהשתתפות בהפגנה בלתי-אלימה, (בלתי-חוקית, ככוד שר-המשטרה, אך בלתי-אלימה) נגד הפשע של פרשת גולדמן, התכנסו פעילי תנועתנו מכל רחבי הארץ.

הם החליטו רשמית לתבוע את פירוק הממי שלה, כדי שהתפקיד להרכיב ממשלה חדשה יופל על אישיות אחרת ועל הרכב אחר של כוחות.

זוהי תביעה דמוקרטית, ופרשת גולדמן הוכיחה עד כמה היא חיונית.

יונים כרותות לשון

בבחירות האחרונות לא הוצגה בפני הבוחרים ברירה פשוטה בין שתי דרכים: זו הקרויה בפי העם דרך ה"ניצים", וזו הקרויה דרך ה"יונים".

הדרך האחת המובילה אל ארץ-ישראל היא שלמה, והדרך השנייה המובילה אל ארץ-ישרא אל של שלום.

תחת זאת פעלה במערכת-הבחירות המכונה הגדולה של שטיפת-המוח, אשר עליה ניצחה הגברת גולדה מאיר. נאמר לציבור, שאין טעם לדבר על שלום, אין טעם להכריע לגבי תנאי השלום, אין טעם להתווכח על מחיר השלום, מכיוון שאין כל אפשרות של שלום, ויהיה המחיר כאשר יהיה.

כתוצאה מכך הוצעה לבוחרים מעין עיסקת-חבילה: חבילה אחת של דיני ופינחס ספיר, של סורקיס וליובה אליאב, של יעקבי ואברהם עופר. ובמפלגות אחרות: חבילה של בגין ושל אברמוב, או של בן-גוריון ואיסר הראל, או של הרב נריה ואברהם מלמד.

קמה כנסת, שמחצית חבריה יונים כרותות-לשון, ומחצית חבריה ניצים המצויידים ברמי קולים. המשמעות המפלגתית מסרפת את מחי נה שוחריה-שלום, ומוסרת כמעט מונופולין בידי שוחריה-סיפוח, ואילו בממשלה המצב גרוע עוד יותר.

זהו סילוף גמור של רצון העם, והתדהמה הציבורית הגדולה, עם היודע פרשת גולדמן, תוכיח.

הראל וסנה לימין הממשלה

אנו מאמינים שיש לתת לציבור לבחור בבירור בין שתי הדרכים — אם עלידי בחירות חדשות, אם עלידי מיסאל-עם דמוקרטי.

יש לפרק את הממשלה הזאת, שאינה מסוגלת ללכת בשום דרך, ושהרוב בה אינו משקף את הרוב בעם לגבי השאלה המכרעת של גולדמן.

יש לאפשר לעם לגבש רוב לכאן או לכאן, ולתת לאותו רוב להרכיב ממשלה, שתנהל מדיניות ברורה, דינאמית, תכליתית ומחוי שבת.

שרי-המשטרה שלמה הילד: אז תפסיד יותר.

אורי אבנרי: אני מוכן להפסיד הרבה יותר. אם יש משהו המגדיר את המצב, הרי זה הדיון שהתקיים היום, כאשר חבר-הכנסת משה סנה וחבר-הכנסת איסר הראל קמו שניהם להגן על אותה ממשלה, ומטעמים כביכול הפוכים.

חבר-הכנסת סנה אומר, שזוהי ממשלתה של גולדה ר-מפ"ם ושוחריה-שלום, אך יש בה חריג — חריג קטן — בדמות עוז וייצמן ושכמותו, ואילו חבר-הכנסת הראל קם להגן על אותה ממשלה באמרו, שזוהי ממשלה של ארץ ישראל השלמה ושל גולדה, אלא שיש בה כמה חריגים בדמות אנשי מפ"ם ואנשים נוראיים כמותם.

תמוה לחשוב, שזוהי אותה ממשלה עצמה, שעליה קמו שניהם להגן!

הציפורים (זאב בהארץ)

כמו להטיל על עיוור להעריך יצירות של לאונרדו דה-וינצ'י, או על הרש לשפוט את הסימפוניות של בטהובן. כסרות לה התכונות הדרושות להנהיג עם, המחפש שלום.

בתפקיד של שגרירה ראשונה בבית-המועצות נהגה הגברת מאיר כשור בחנות של חרסינה. כשרת-חוץ היא נעצה סכין בגב יוזמת השלום ההיסטורית של הנשיא בורגיבה. כראש ממשלה היא הוכיחה את כישוריה בחיסול פרשת גולדמן.

הזכרתי את פרשת בורגיבה. אזכיר לכם מה אמרו כאשר נאם בורגיבה את נאומו החסיטורי: הנה המלכודת הנוראה שהכין בורגיבה, כמו המלכודת הנוראה של גולדמן — המלכודת הנוראה של כל הנקטת בכל יוזמה של שלום.

אבן: מונולוגים בלי אמת

מאז לא השתנה הרבה במשרד החוץ, ומעבר להסתייגויות יומיות לתקציב משרד החוץ, קיים איה-אמון שלנו בשר-החוץ עצמו.

אפשר להפליג בשבחו של מר אבן במובנים רבים. הוא מונולוגיסט מחונן, נואם מבריק שמעולם לא שיכנע איש.

אדם גמיש, המייצג כל עמדה, ותהיה גם הפוכה לעמדה שהוא עצמו מאמין בה.

אך הסרה זו תכונה אחת: אמירת האמת. אם חסרה תכונה זו לשגריר באר"ם — ניתאי, אם חסרה תכונה זו לשר החוץ — זהו אסון.

נאמר פעם שתפקידו של דיפלומט הוא לשקר למען עמו, אבל אין זה תפקידו של דיפלומט לשקר לעמו. אנו סבור שהשר אבן אומר כי אופן שיטתי איימת לציבור שלנו.

מדרכי פורקים: (קריאה שלא נקלטה.)

אורי אבנרי: מאימתי אתה מגן על השר אבאבא מעניין מי מתייצב בימים אלה לימינו של השר אבן — חברי הכנסת סורקיס, הראל, תמיר...

שמאזל תמיר: לא, לא תצליח... אורי אבנרי: אינך יכול להביא את עצמך עד ליד כך שתברך את השר אבן על מה שעשה בפרשת גולדמן, אבל אתה חושב שטוב עשה מה שעשה. אתם צריכים לדעת להסיק את המסקנות, ולקבל את השר אבן למחנה שלכם, עד כמה שזה קשה.

היום התפרסם בעיתון, כי אתמול הביא השר אבן לי ממשלה גירסה חדשה על פרשת גולדמן. תשמעו מה היתה הגירסה: "לפי גירסה זו, המבוססת על מידע של שגרירות ישראל באחת מבירות אירופה, הסביר דיפלומט יוגוסלבי לאחד הנכבדים היהודיים המקומיים..."

איזה דיפלומט יוגוסלבי? נספח שלישי, מוזכר עשירי, נהג של נספח? והוא הסביר לנו כי בר יהודי באיזושהי בירה אירופית, ואותו נכבד רץ לשגרירות, והשגרירות הבריקה לשו אבן, והשר אבן הביא את המידע הרציני והי מהפכני הזה לישיבת הממשלה, כמידע של משרד-החוץ...

ומה, שומו שמיים, הסבירו אותם שגריר-דיפלומט-נכבד יהודי — כל השרשרת הזו של המודיעין? (אינני יודע אם חבר-הכנסת הראל, כאשר עמד בראש שירות מסוים, היה מביא אינפורמציה מסוג זה לממשלת ישראל!)

ארי אנקריון: אתה הבאת מידע של אריק רולמן

אורי אבנרי: מסרתי מידע של אריק רולמן על פרשה שהוא היה אחד מפעיליה המרכזיים. האם זהו מידע שאלמוני מוסר לפלמוני, ופלמוני מוסר לשלמוני, ומסס זה מגיע לשר-החוץ?

אגדה מתה בשעה 23.00

ומה היה המידע? התנאי של עבד-אל-נאצר היה שד"ר גולדמן ישימע בקאהיר את השקפותיו על ישוב הסכסוך במזרח התיכון. שומו שמיים! הנשיא נאצר היה מוכן לנקוט